

Dr. Karátson Dávid
ELTE Természetföldrajzi Tanszék

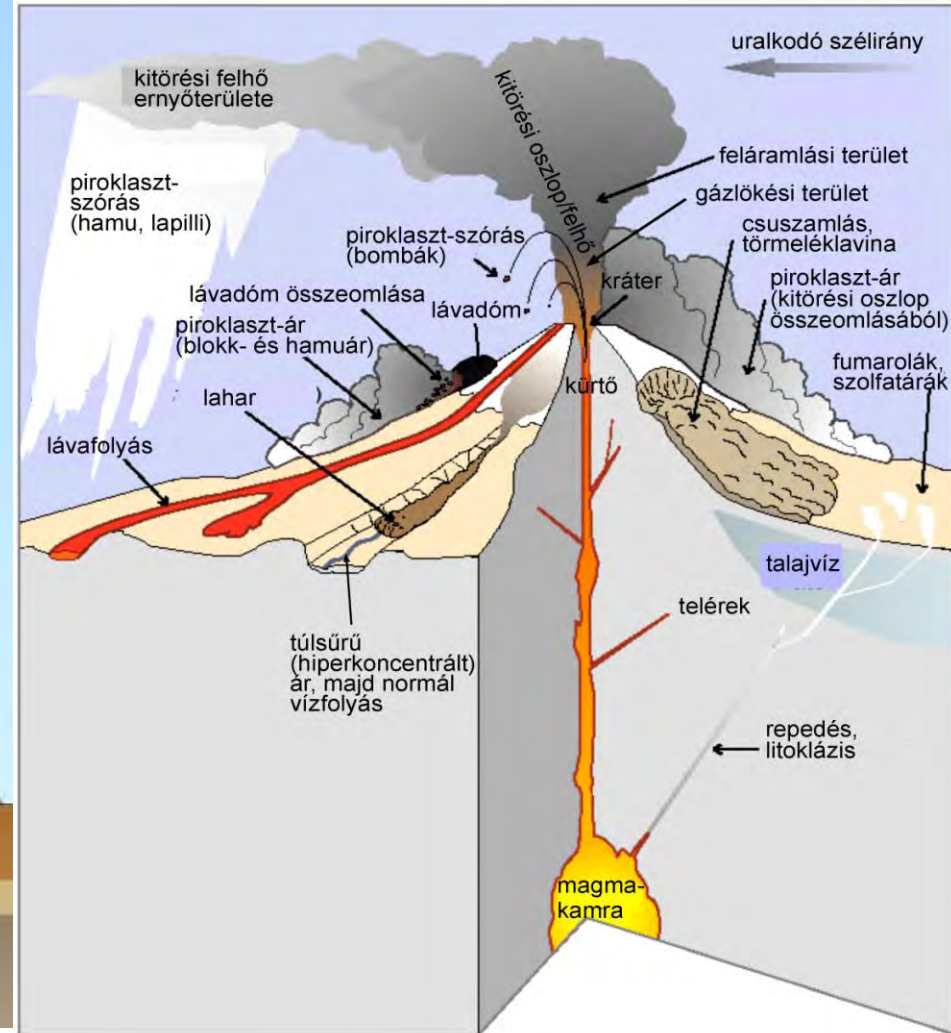
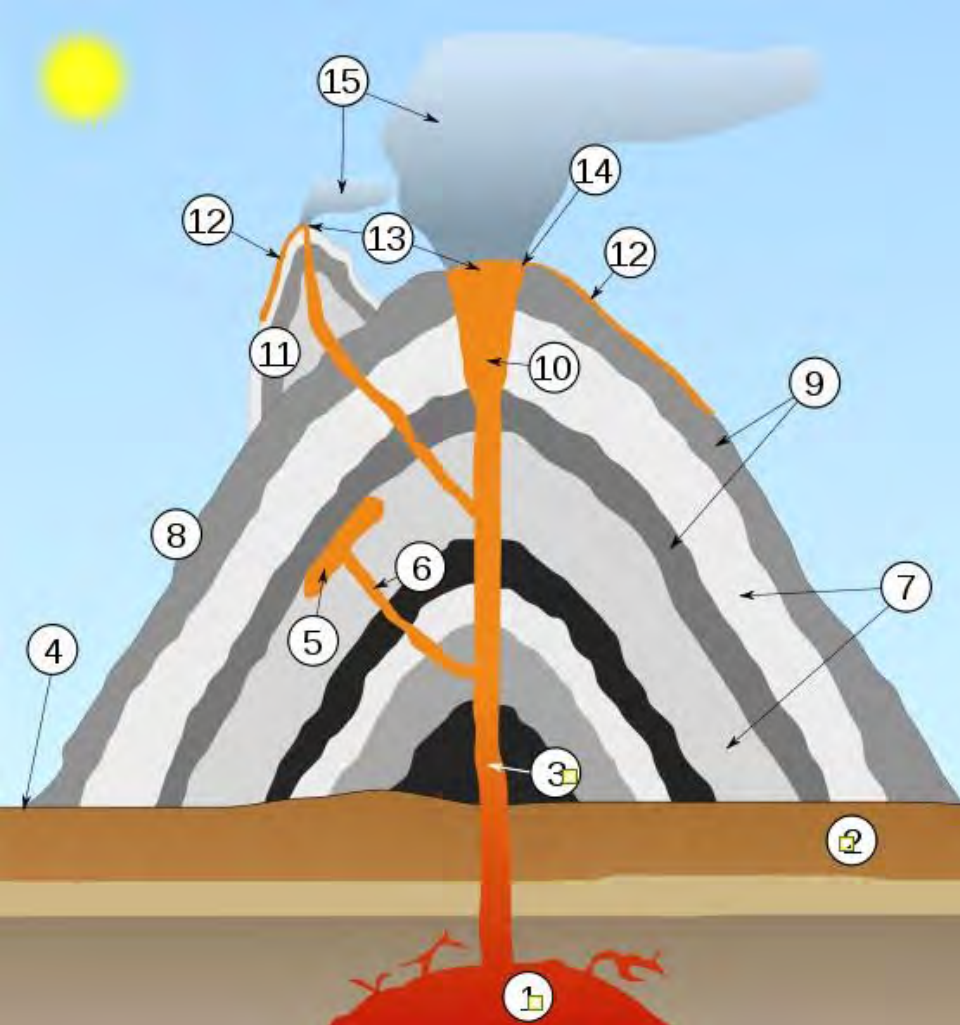
Vulkánkitörések, vulkánveszélyek

Széchenyi István Gimnázium,
Sopron, 2011. október 11.

www.meetthescientist.hu

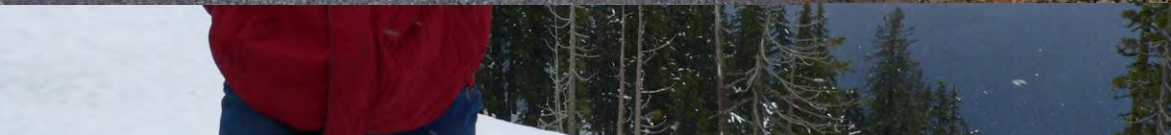
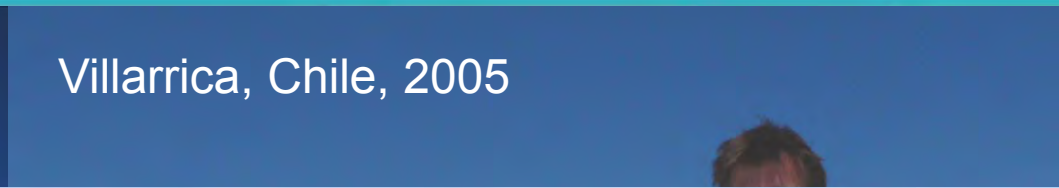
A vulkáni működés régebbi tankönyvekben...és mai felfogásban

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Tűzhányó>

<http://pubs.usgs.gov/fs/fs002-97/>, kiegészítve:
Karátson D., egyetemi tankönyv (2012)

Hogyan legyünk vulkanológusok... - ... „hol terem a magyar vulkanológus”?

A photograph of a powerful volcanic eruption. A thick, dark grey plume of ash and smoke rises vertically from a point on the ground, expanding as it goes higher into a clear blue sky. The plume has a cauliflower-like texture with many smaller clouds of ash and steam rising from its base. The foreground shows a layer of white ash or snow on the ground.

Hogyan
működnek, mikor
törnek ki a
vulkánok?

Mennyire
veszélyesek a
vulkánkitörések?

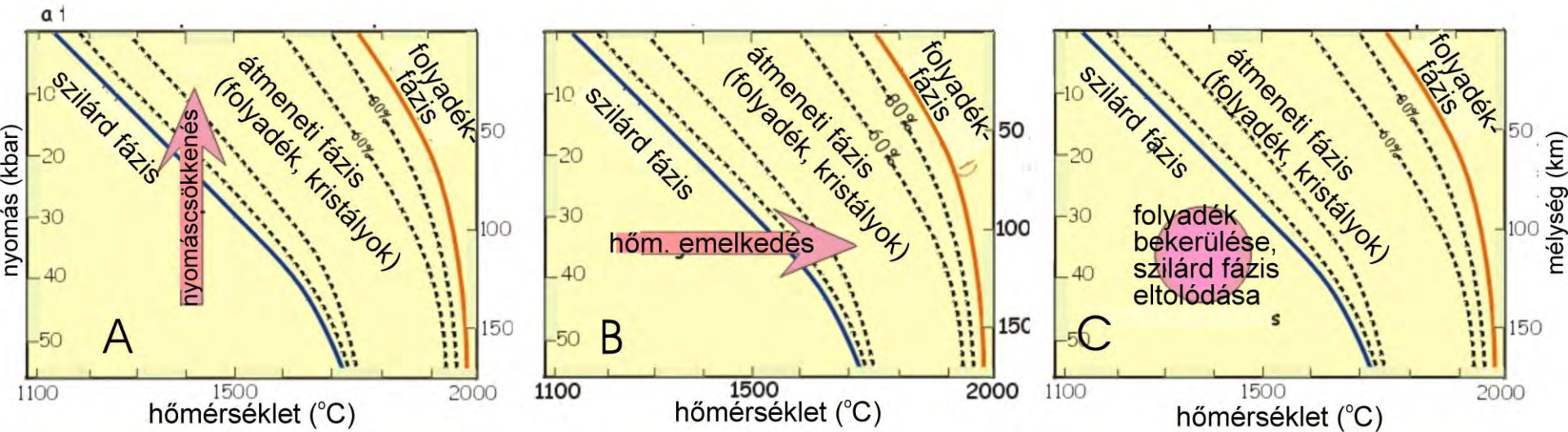

**Miért és hol vannak
vulkánok a Földön?**

A volcanic eruption in the southwestern part of Iceland's Eyjafjallajökull glacier has released a significant volume of ash into the air.

Miért?

Miért olvad meg a Föld mélyén lévő (szilárd) kőzetanyag?

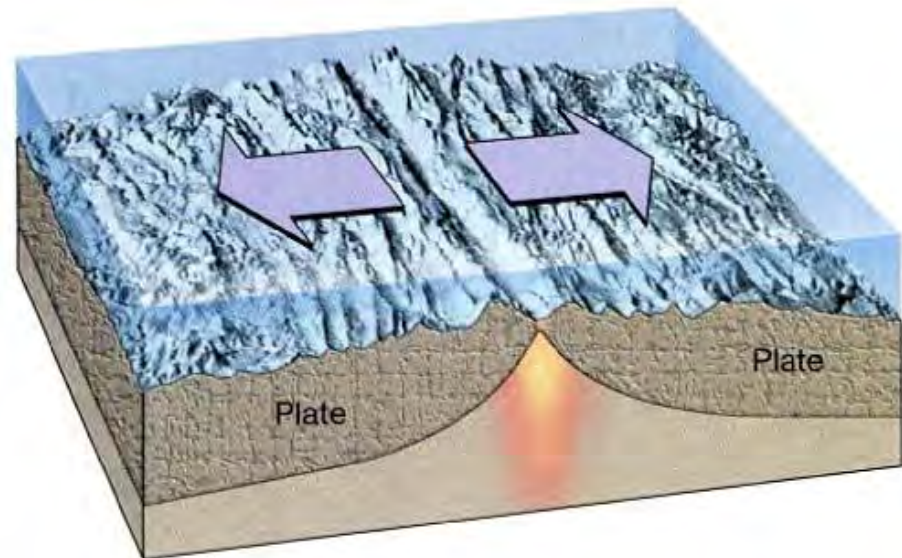
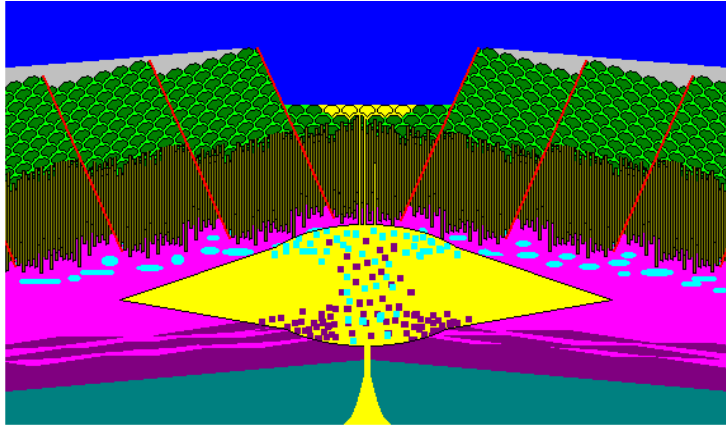
Hol?

...Fontosabb ma működő aktív tűzhányók a Földön

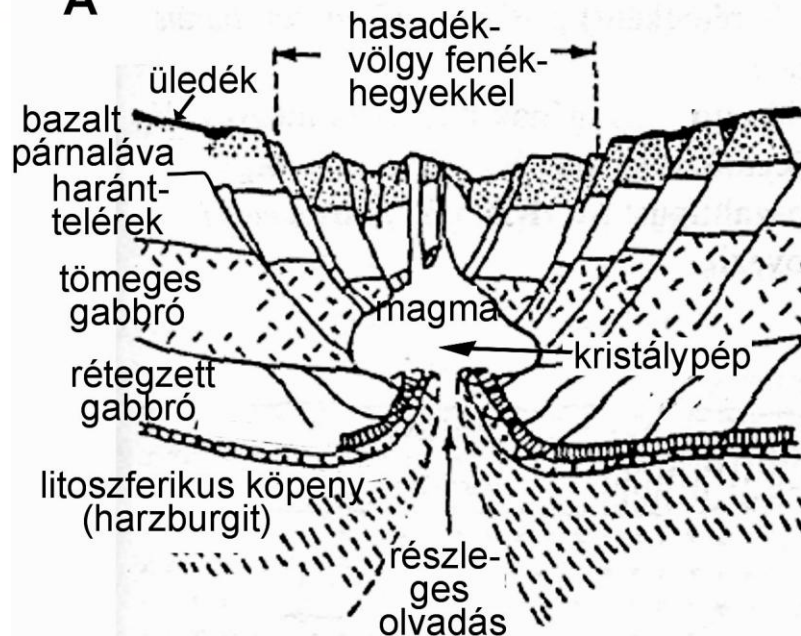
Active Volcanoes, Plate Tectonics, and the "Ring of Fire"

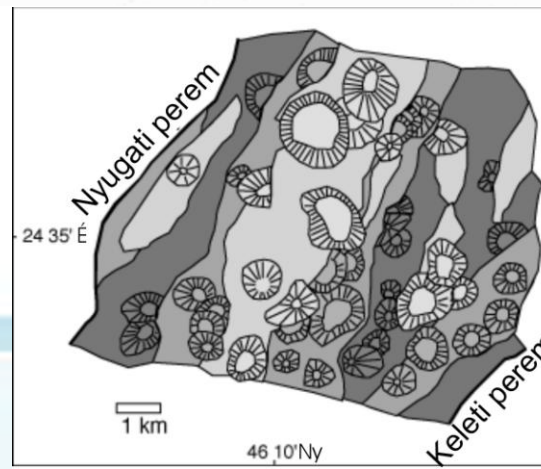
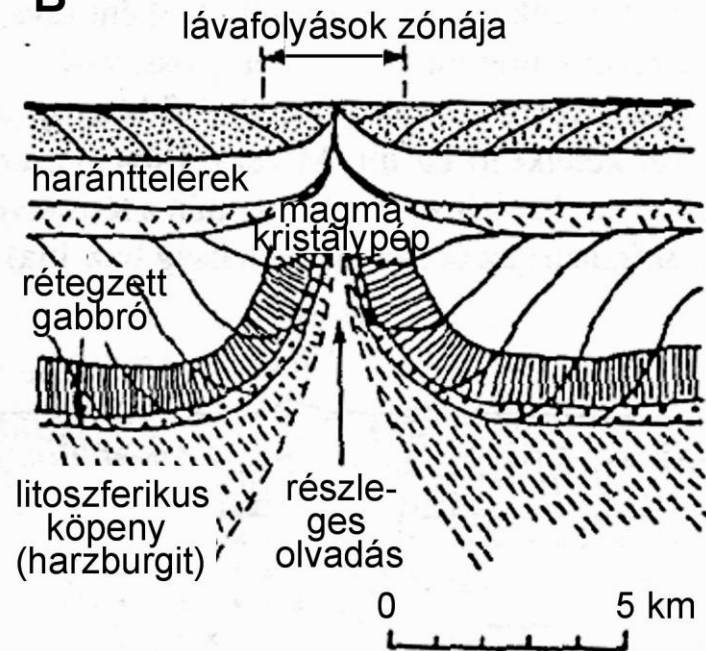
Vulkánosság ott jelenik meg,
...ahol a kőzetlemezek távolodnak egymástól:

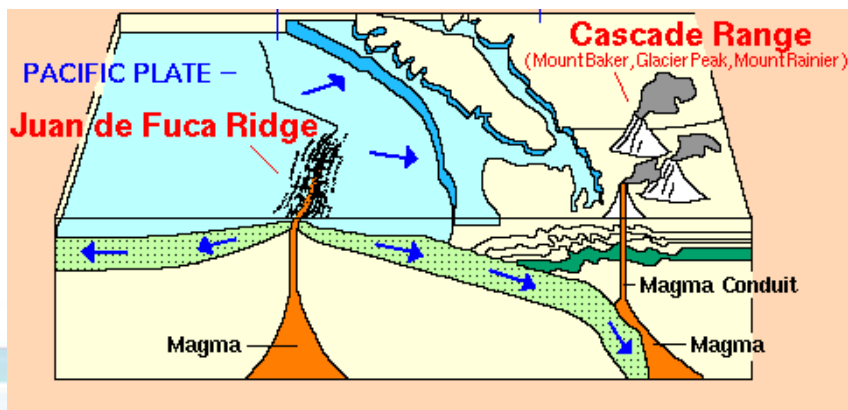
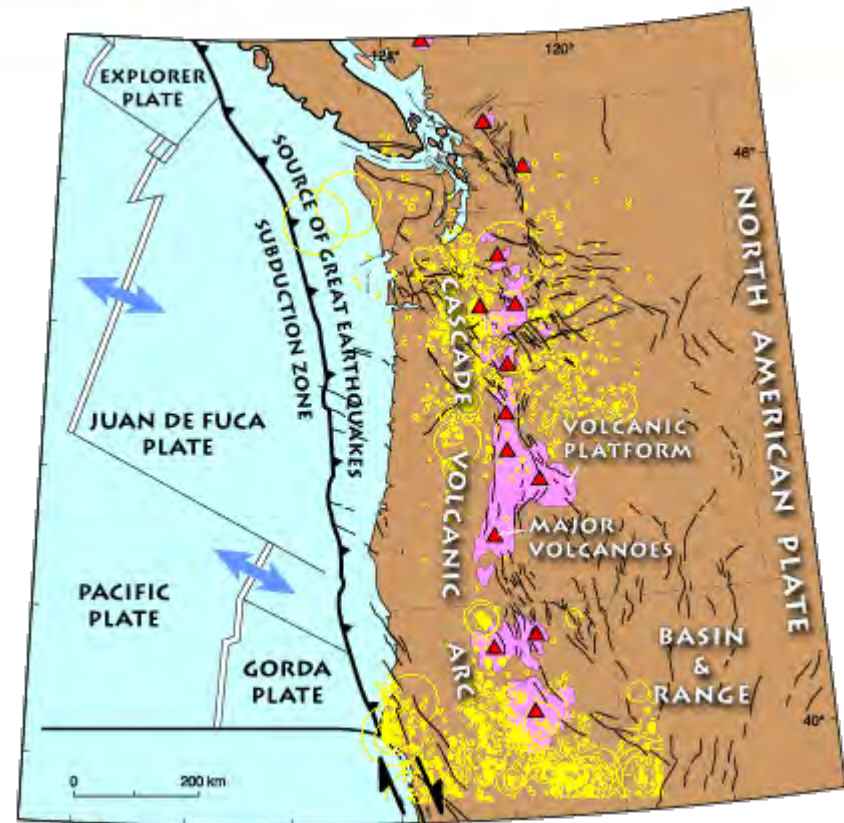
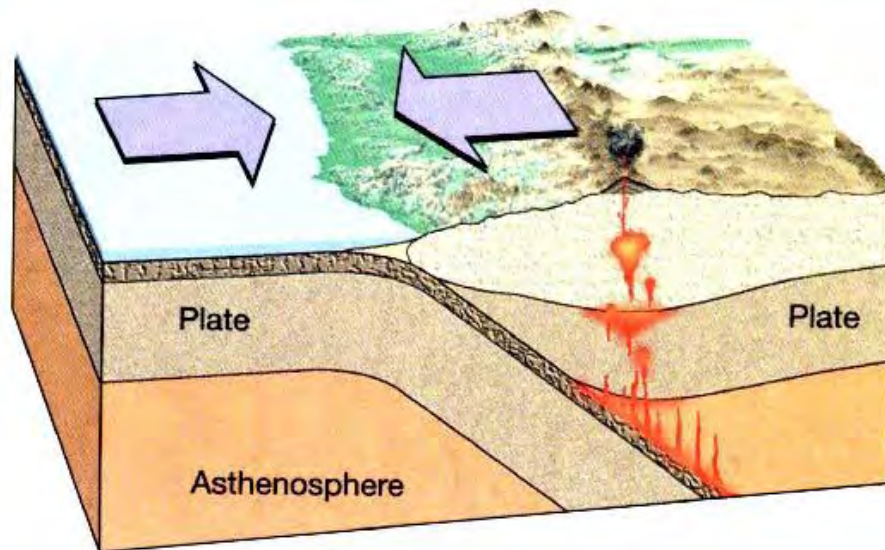
A Lassú lemezszétsodródás

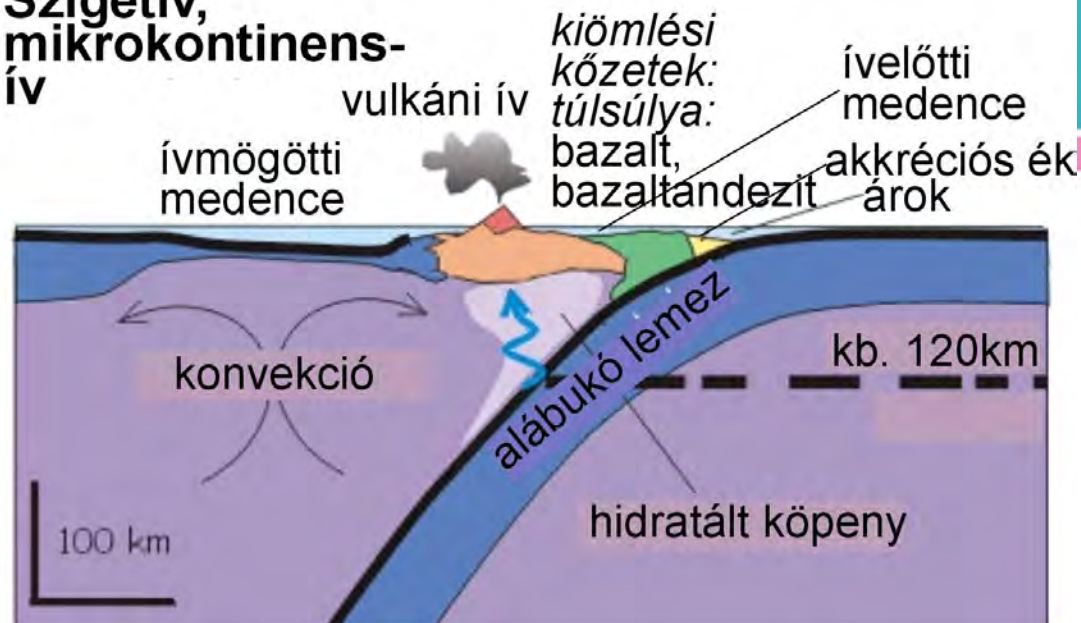
B Gyors lemezszétsodródás

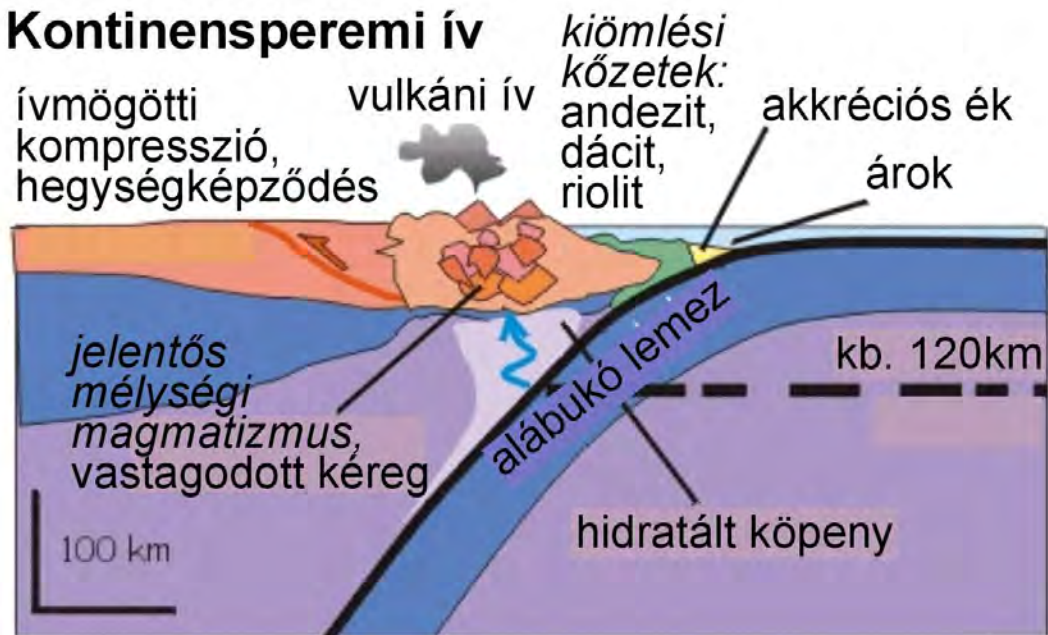
...ahol a kőzetlemezek közelednek egymáshoz:

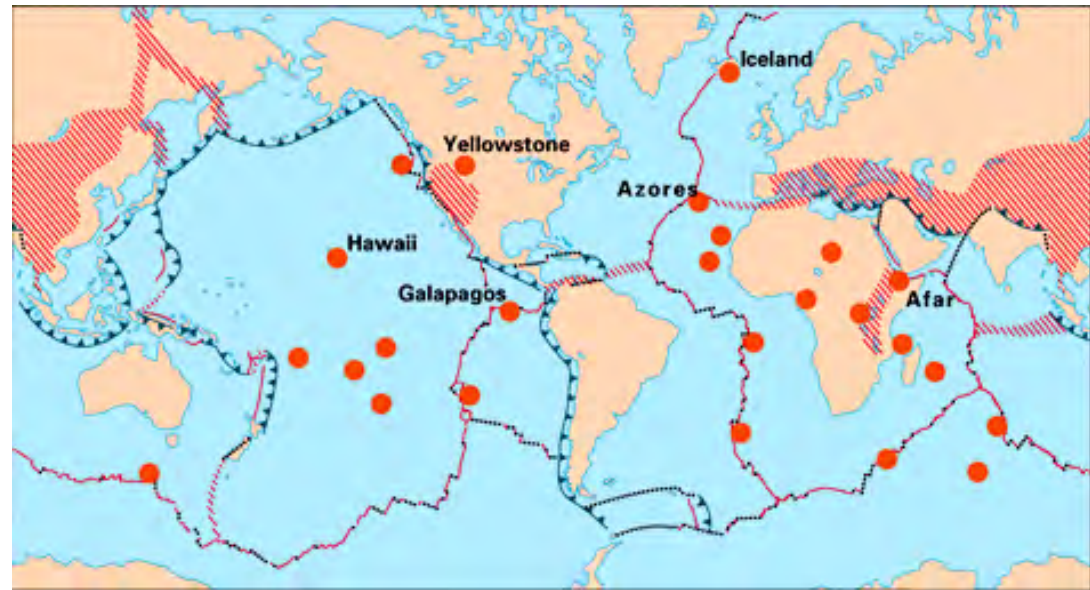
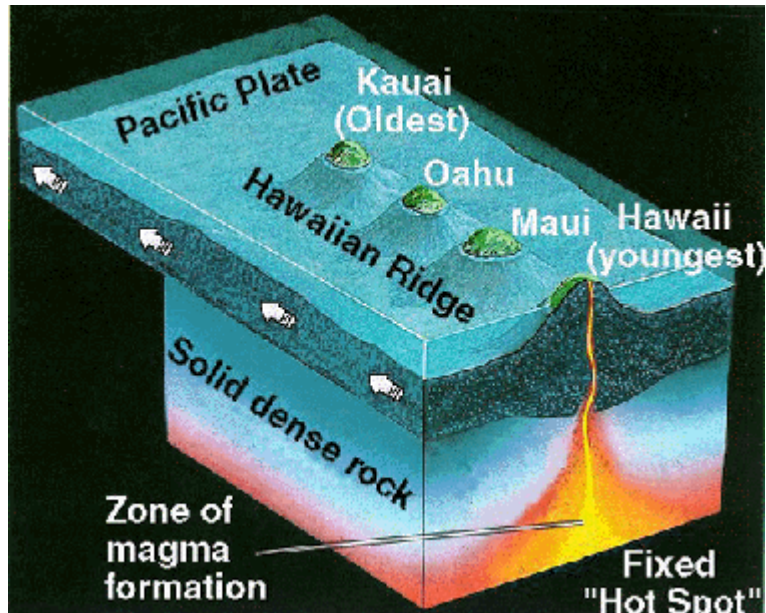
Szigetív, mikrokontinens-ív

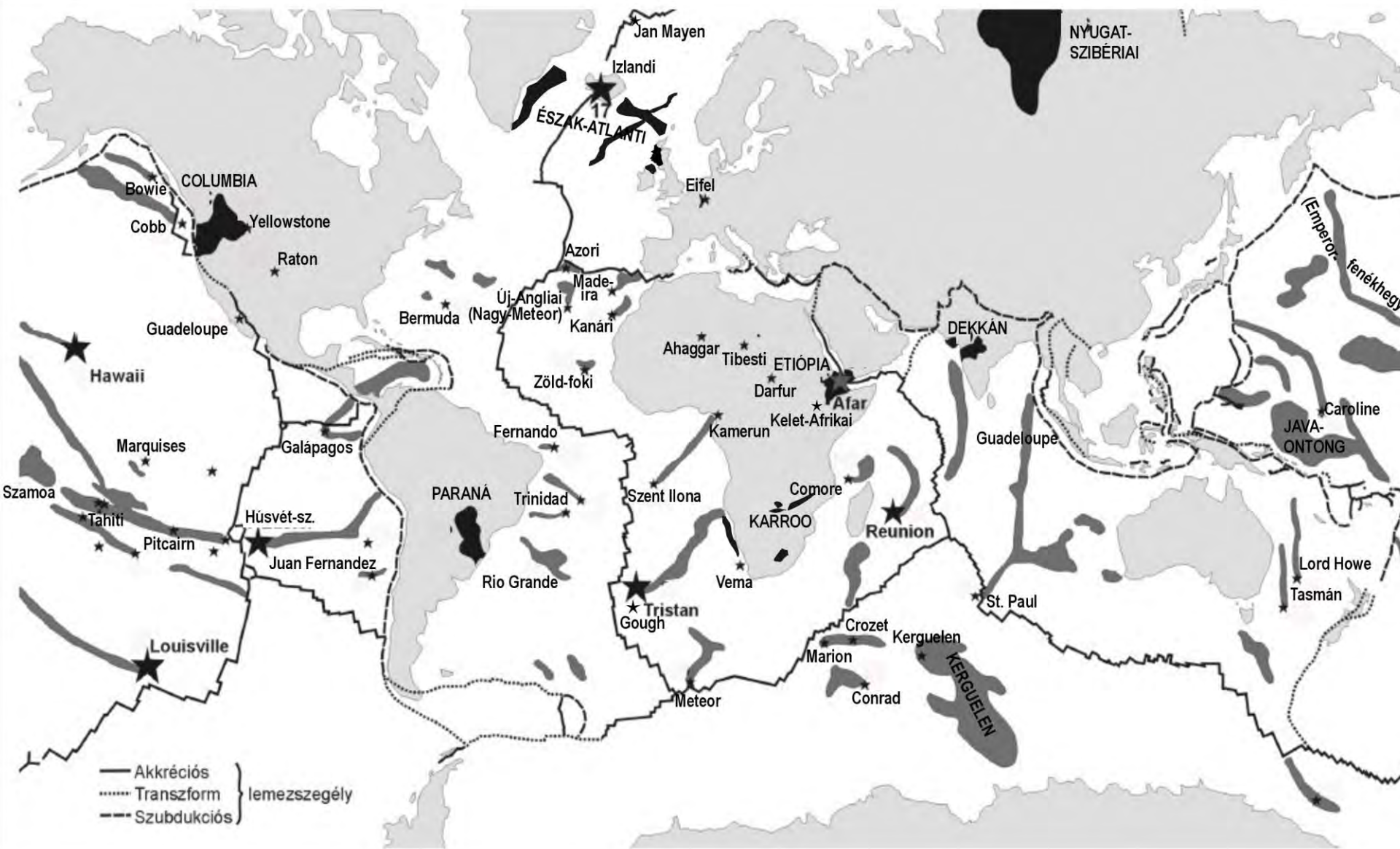
Kontinensperemi ív

...ahol a Föld mélyéből (a földköpenyből)
nagyon forró anyag jön fel → „forró foltok” (hot spots)

Forrófolt-vulkánok: a Föld kisebb vagy nagyobb mélyének megcsapolása?

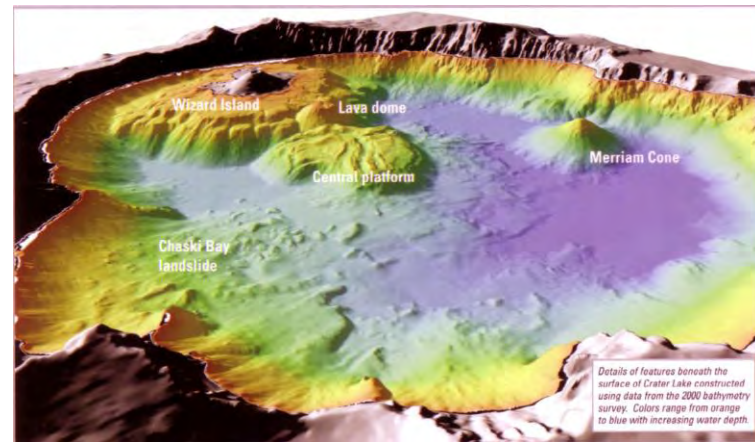
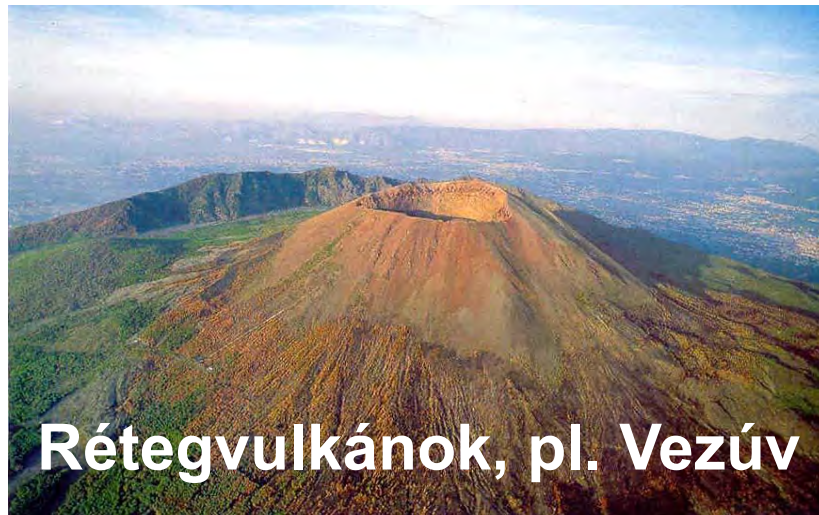

Tenerife, Pico de Teide,
lávaár és lávaalagút
(Kanári-szigetek)

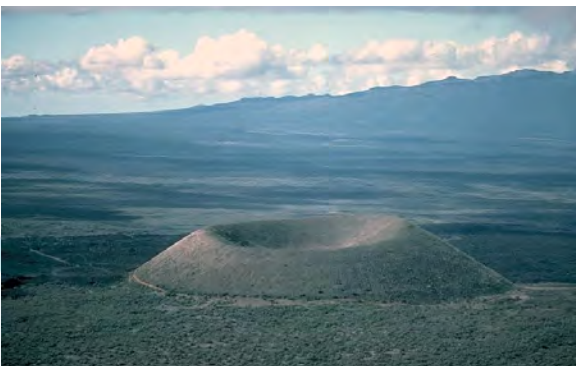

Hawaii, híg pahoehoe-lávafolyás

A vulkánok (tűzhányók) lehetnek:

**Kalderák, egy vagy több
vulkán beszakadásával**

**Törmelékkúpok, főként salakkúpok
(kicsik, és sok van belőlük)**

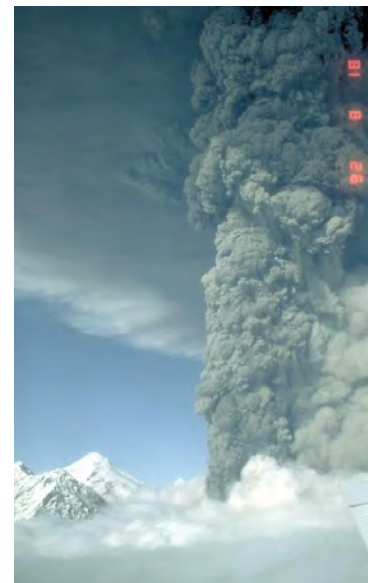
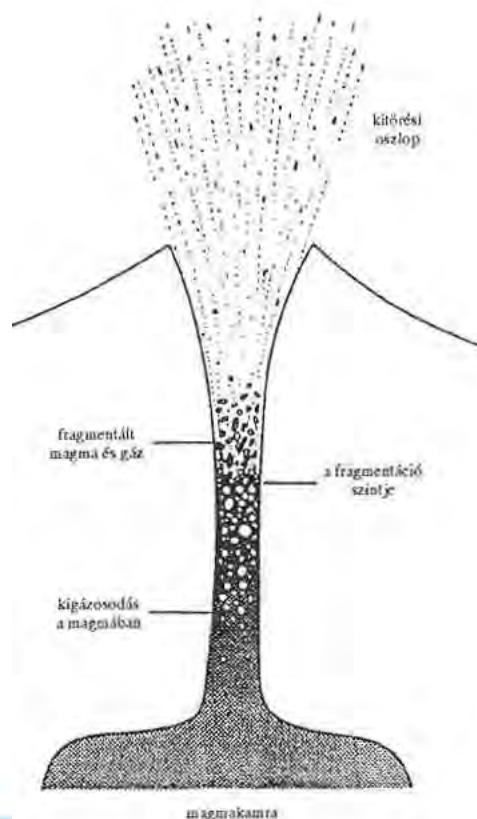
A vulkánok működése kétféle lehet:

lávaöntés

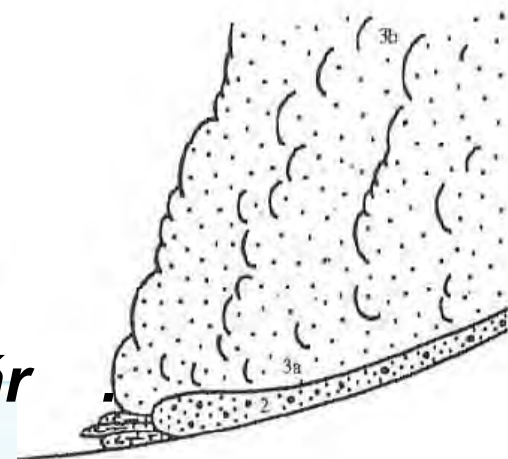

robbanásos kitörés

a) izzó törmelék kiszórása

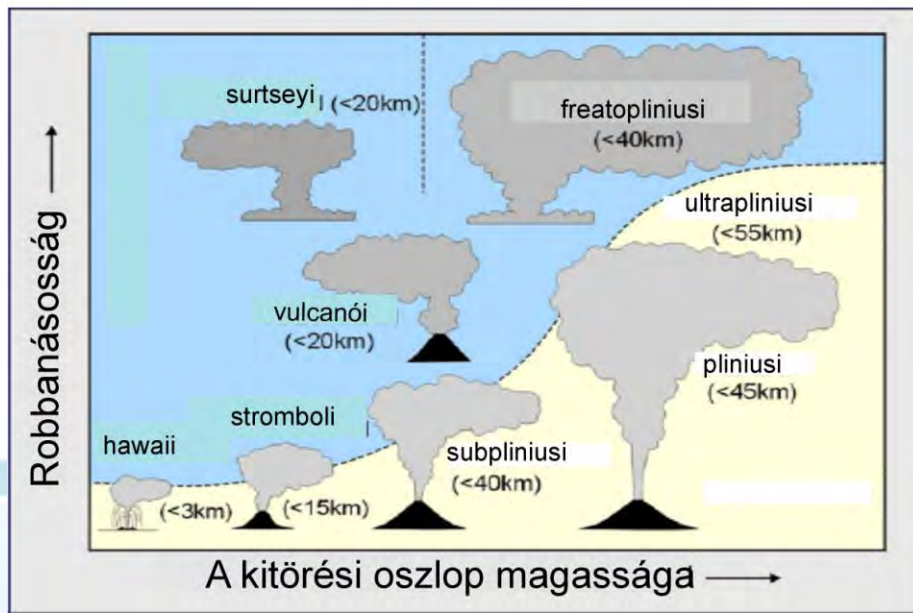
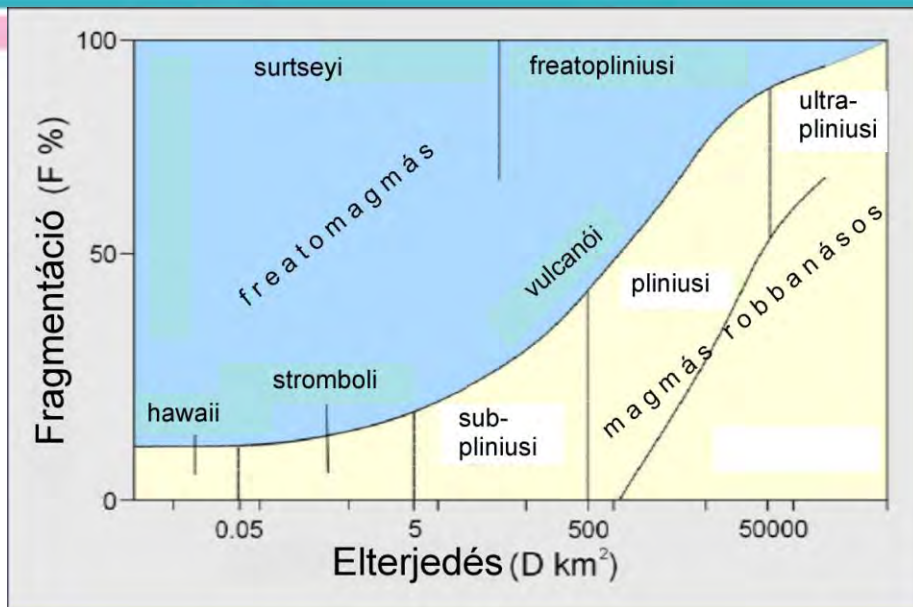

b) izzó gázfelhő és törmelékár lezúdulása

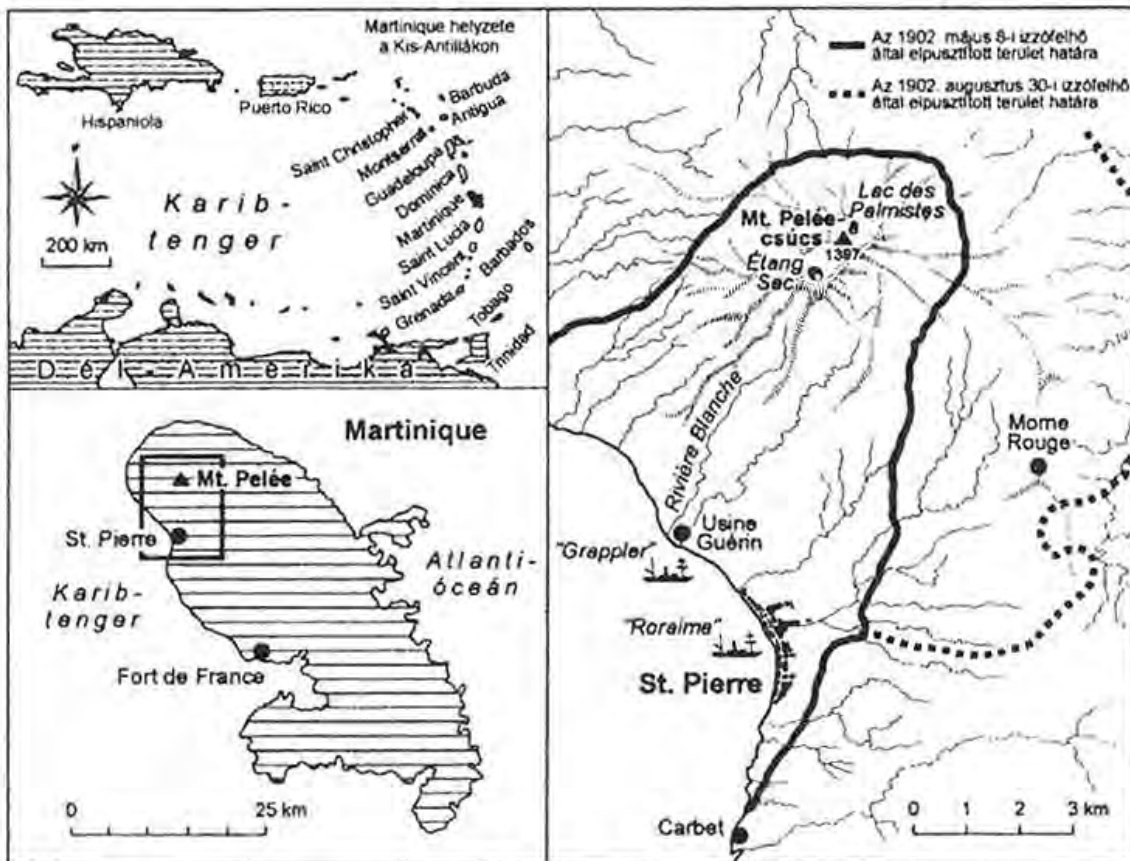

A vulkáni működés osztályozása: pl. az ún. D-F diagramon

hawaii
stromboli
vulcanói
pliniusi
surtsey
freatopliniusi

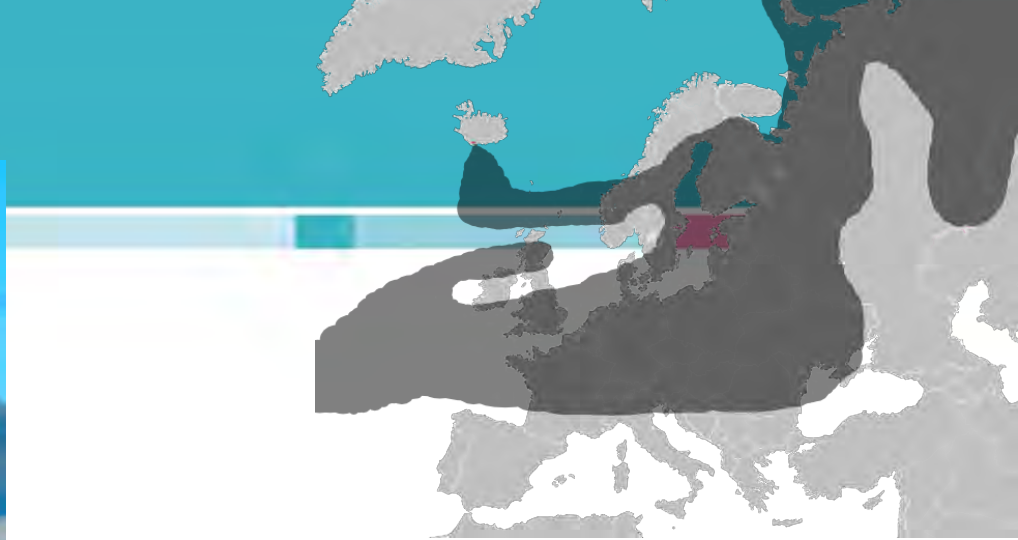

Híres történelmi kitörések: Mt. Pelée, Martinique szigete, 1902. május 8.

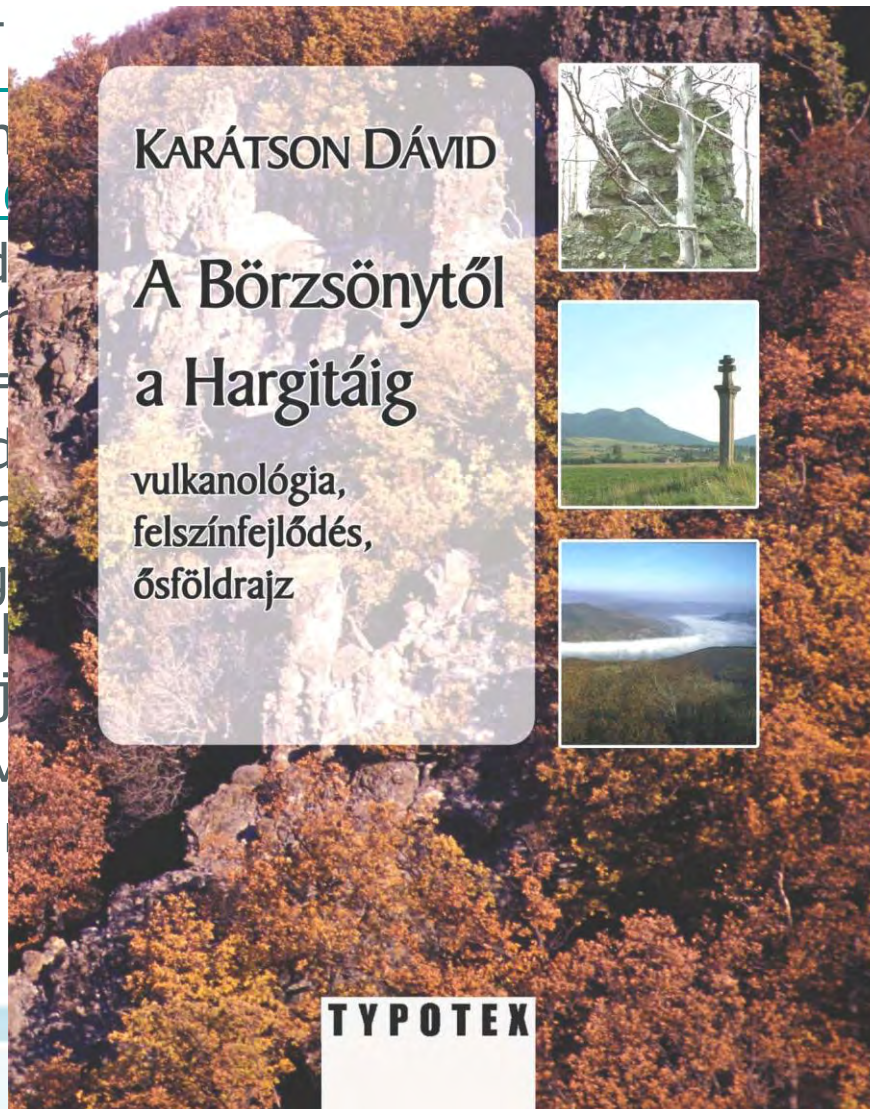
Eyjafjalla(jökull), İzland, 2010

Vulkanológiai tanulmányok lehetőségei Magyarországon

Hazai és más kárpáti vulkánok megismerése:

- ELTE Termész <http://tef.elte>
- ELTE Közettan <http://petrolo>
- 3 éves földtud innen 2 éves r szakirányon (=
- „geológus” old magmaképzőc
- „földrajzos”, g vulkáni formái rekonstrukciój
- Mindkettő: a v
- Tankönyv: Ka elején:) Belső tankönyvben)

tef.elte és

zés (=BSc),
morfológus

ek,

lemzés,
környezet

rtése

., (2012
zetföldrajz c.

**Köszönöm a
figyelmet!**

www.meetthescientist.hu

